

slag, som det foreliggende, med Sikkerhed at komme til et saadant Resultat — man kan slutte sig dertil af Argumentationen og navnlig af den ærede sidste Talers Argumentation — og dernæst; selv om man nu saaledes kunde opstille en nogenlunde tilstrækkelig Fortolkning for det ene Things Vedkommende, og selv om denne Forandring blev vedtagen af det andet Thing, og Loven dernæst erholdt Hans Majestæt Kongens Stadfæstelse, vilde man være aldeles uberettiget til deraf at udlede, at Lovgivningsmagten i sin Almindelighed havde den Anskuelse, at Staten ikke skulde tilkomme den Ret, hvorpaa Forslagets § 5 er grundet. Det, som de ærede Forslagsstillere vilde have opnaaet, skulde de altsaa have opnaaet ved en Ændring i § 5, saaledes at der i denne blev sagt, at Regjeringen skulde være berettiget til, uden at behøve at forlange en Bemyndigelse dertil, at overlade Gadejorden til det Brug, som betegnes i Paragraphen. Et saadant Forslag er imidlertid ikke stillet, og jeg indseer derfor ikke, at Sagen kan komme til nogen Afgjorelse, ved at det nu foreliggende Ændringsforslag antages.

J. H. Hansen: Hvad der utvivlsomt opnaaes ved, at Ændringsforslaget antages, og altsaa § 5 udgaaer, er, at Rigsdagen ikke gaaer hen og tiltræder uden videre den Anskuelse, som vi nu have hørt er Regjeringens, at Staten som Herlighedseier har en saadan Ret til Gadejorden som den ommeldte. Gaaer Rigsdagen hen og antager denne Paragraph, saa udtaler den derved tillige indirecte, at den anerkjender Regjeringens Formening om, at Staten har en saadan Ret; men stryge vi Paragraphen, saa staaer det hen som hidtil, uden at Spørgsmaalet er videre afgjort, saa har Regjeringens Anskuelse ikke faaet Rigsdagens Sanction. Det er dette, jeg troer, man med Bestemthed kan paastaae opnaaes, naar § 5 gaaer ud. Jeg kan henholde mig til, hvad der er almindelig bekiendt for Dem, der har lagt Mærke til dette Spørgsmaals Historie, nemlig at dette saa at sige af Alle erkjendes for tvivlsomt. Jeg skal blot som et Bæviis herfor blandt andet nævne

en Resolution af den nuværende Cultusminister, hvilken han som Indenrigsminister afgav under 17de Marts 1849 om et dette tilsvarende Forhold, hvori han sagde: „at det rigtignok hidtil har været antaget af Regjeringscollegierne, saaledes som ogsaa af Amtmanden yttret, at der tilkommer Hartkornseierne Ret til Disposition over samme, forudsat, at der fra det Offentliges Side ikke er Noget derimod at erindre, men at Indenrigsministeren dog for sit Vedkommende anseer dette Spørgsmaal for at være tvivlsomt. Udleggelsen af Gadejord har nemlig bestaaet fra Oldtiden og er ligesaa gammel som Byerne; Bylaugets hele Forhold hidrører saaledes fra en Tid, der er ældre end selve Sogneinddelingen, endstige de om vore Landboforhold gjaldende Love, og dersom det nu maa antages, at Gader og Fortoug ere tillagte Bylauget som en bestandig bestaaende Corporation, saa er det et Spørgsmaal, om der kan disponeres over samme til andet Dieme end det, hvortil disse Strækninger fra Oldtiden have været bestemte, uden Bymændenes Samtykke.“ „Men iøvrigt,“ lægger han til, „maatte Indenrigsministeren være aldeles enig med Amtmanden i, at Spørgsmaalet desangaaende maa henhøre under Domstolenes Afgjorelse.“ Nu kan det forjaavidt siges, at Affattelsen af § 5 er stemmende med denne af den daværende Indenrigsminister udtalte Formening, idet der i § 5 staaer, at „Domænebestyrelsen skal være bemyndiget til med Bylaugets Samtykke at afhænde o. s. v.“; men foruden at det idetmindste er tvivlsomt, under hvilke Former dette Bylaugets Samtykke skal indhentes, troer jeg, at Paragraphen, for at blive praktisk, maatte have indeholdt noget Mere; thi som den nu lyder, er Domænebestyrelsen, saavidt jeg seer, ikke berettiget til at afstaae Noget af den „contante Kjøbesum“ jelsler af den „passende Grundafgift“ til Bylauget for at erholde dets Samtykke, og jeg troer dog virkelig, at man paa flere Steder vil forlange en vis Deel af denne Kjøbesum eller af Grundafgiften for at give sit Samtykke.